



OSMANLI TARİHİ II

WEEK 12: 1914-1918 YILLARI ARASINDA MEYDANA GELEN

I. DÜNYA SAVAŞI VE OSMANLI DEVLETİ'NE ETKİLERİ

PROF. DR. YILDIZ DEVECİ BOZKUŞ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

I. DÜNYA SAVAŞININ SEBEPLERİ

- Avrupa'daki 4 merkezi devlet olan Almanya, Avusturya-Macaristan, Osmanlı Devleti ve Bulgaristan ile Avrupa ve diğer kıtalardaki 25 devletin
- savaşıdır.
- İnsanlık tarihinde ilk kez bu boyutta bir savaş, Merkezi devletler olarak adlandırılan devletlerle, Müttefik Devletler ya da İtilaf Devletleri'nin savaşıdır.

I. DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİ OSMANLI DEVLETİ'NİN GENEL DURUMU

- Osmanlı Devleti'nin Siyasi Durumu
- Osmanlı-Yunan Anlaşmazlığı
- Avusturya'nın Bosna - Hersek'i kendi topraklarına katması (5 Ekim 1908)
- Osmanlı İtalyan Savaşı
- Balkan Savaşları

SAVAŖA GİDİLEN SÜREÇTE YAŖANAN GELİŖMELER

- İç Siyasi GeliŖmeler
 - II. MeŖrutiyet 1908
- Osmanlı Devleti'nin ittifak arayışları
 - Rusya ile ittifak denemeleri
 - İngiltere ile Osmanlı Devletinin İttifak denemeleri
 - Bulgaristan ile ittifak denemeleri
 - Yunanistan ile ittifak denemeleri
 - Fransa ile ittifak denemeleri
 - Türk-Alman İttifakı

SAVAŐA GİRME NEDENLERİ

- Kaybedilen toprakların geri alınması.
- İngiliz ve Fransızların son yıllarda Osmanlı Devleti'ne karşı izledikleri olumsuz politikalara karşılık vermek.
- Türk-Alman yakınlaşması.
- Siyasi yalnızlıktan kurtulma düşüncesi.
- Ekonomik bağımsızlığı kazanma.

TÜRK-ALMAN İTTİFAKI

- Osmanlı için ittifak yapılabilecek tek devlet Almanya kalmıştır.
- Almanlar çıkabilecek bir dünya savaşı ihtimaline karşı Osmanlı Devleti ile ittifak yapmayı düşünüyorlardı.
- II. Wilhem, İstanbul'u ikinci ziyareti sırasında II. Abdülhamit'e bu konu ile ilgili olarak fikrini açmıştır.
- Almanya ve Avusturya kendi menfaatleri bakımından kuvvetli bir Osmanlı'ya ihtiyaç duymuş ve ellerinden geldiğince destek olmaya çalışmıştır.
- Ancak iç istikrardan mahrum bulunan, her tarafta türlü türlü sorunlarla karşılaşan Osmanlı ile ittifaka girmek riski göze almak olduğu için bu devletler işbirliği konusunda kararsız kalmışlardır.

OSMANLI DEVLETININ DAĞILMASI

- Almanya, Osmanlıyı bir hayat sahası olarak görüyordu.
- Almanya tarafından Türkiye, Hint Denizi ve kendilerini Asya'ya ulaştıran bir köprü olarak görülüyordu.
- Avusturya'nın kendi çıkarlarına ve Balkanlardaki siyasi olayların aldığı şekle göre Türkiye'deki emelleri farklıydı.
- Berlin antlaşmasından sonra Balkanlarda Slav birliği kurarak buradaki topraklara sahip olmayı düşünürken, Balkan savaşlarından sonra Osmanlı üzerinde bir emeli kalmamıştır.
- İtalya'nın Ege Bölgesinde ve Antalya'ya dair planları vardı.

BATILI DEVLETLERİN OSMANLI'YA YÖNELİK POLİTİKALARI

- 30 Mayıs 1913'de Londra'da Osmanlı Devleti ile Balkanlı güçleri arasında imzalanmış olan barış antlaşması Midye-Enez hattını sınır kabul etmiştir.
- Bu akıbet gerçekleşmeden önce dahi, başka ve daha önemli bir mesele ortaya çıkmıştır.
- Bu mesele Osmanlı Devleti'nin Asya'da kalan topraklarının paylaşılması meselesidir.

İLK DÜNYA SAVAŞI

- XIX. Yüzyılın ikinci yarısında Batı'nın siyasal yapısında önemli değişiklikler görülür.
- İtalya ve Almanya birliklerini kurmuş ve Avrupa'nın siyasal dengelerini yakından etkilemişlerdir.
- Bu durum yeni gelişme ve sorunlara neden olmuştur.
- 1870-1914 döneminde bu devletlerin neden olduğu gelişmeler yaşanmıştır

I. DÜNYA SAVAŞI

- Altı asırlık Osmanlı Devleti'nin tasfiyesiyle sonuçlandı.
- Yabancı işgal ve müdahaleleri Türk İstiklal Harbi'ni doğurdu.
- Yıkılan büyük devletin enkazından bağımsız bir Türkiye çıktı.
- Atatürk önderliğinde yıllarca süren ve büyük özverilerle kazanılan Milli Mücadele sonucunda Türkiye Cumhuriyeti kuruldu.
- Türkiye Cumhuriyeti yaşananlardan ders almış v II. Dünya savaşına girmemiştir.

KAYNAKÇA

SAY, S. K., & BAYDAŞ, S. (2020). BALYAN AİLESİNİN OSMANLI ERMENİ TOPLUMUNUN EĞİTİM VE MİMARLIK PRATİĞİNE ETKİSİ (THE IMPACT OF THE BALIAN FAMILY ON EDUCATIONAL AND ARCHITECTURAL PRACTICES OF THE OTTOMAN ARMENIAN COMMUNITY). Proceedings of SOCIOINT, 2020(7th).

Esra Halıcı, XVIII-XX. Yüzyılda Osmanlı Sanat Ortamı. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, (69), 577-628.

Şahin, M. (2006). Osmanlı Yöneticilerinde Zihniyet Değişimi ve Batılılaşmanın Başlangıcı. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26(3).

Ercan Uyanık, (2009). II. Meşrutiyet Dönemi'nde Toplumsal Mühendislik Aracı Olarak Eğitim: İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Eğitim Politikaları (1908-1918). Amme İdaresi Dergisi, 42(2), 67-88.

Mehmet Biçici (2014). Hatıratlarla Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşına Girişi Memories of the Ottoman Empires Entry into the Frist World War. Gaziantep University Journal of Social Sciences (<http://jss.gantep.edu.tr>), 13(3), 693-722.

Zeki Çevik, " Balkan Savaşları'nda Bulgaristan Yönetiminin Türk Nüfusa Yönelik Uyguladığı Politikalar", Yeni Türkiye Dergisi, Rumeli-Balkanlar Özel Sayısı- IV, Yıl: 21, Sayı: 69, s.3829- 3844, (Ankara Mart-Haziran 2015).

Stanford J. Shaw, Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye, Cilt I, Çev: Mehmet Harmancı, İstanbul, 2008, E Yayınları, Pp.277-337.

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-I, Türk Dili-I, Murat Yayınları, Ankara, Yayın Kodu: 5005.

Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi, Edt: Derviş Kılıncıkaya, Siyasal Yay., 5. Baskı, 2004, Ankara.

Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I, Durmuş Yalçın ve diğerleri, Atatürk Araştırma Merkezi Yay., Ankara, 2014.

Serbestoğlu, İ. (2013). Balkan Savaşları ve Tabiiyet Sorunu. Tarih İncelemeleri Dergisi, 28(2), 471-486.